

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

15.12.2020. Nr. 1.7-2/1382
Uz 28.10.2020. Nr.1-58/708

Ventspils pilsētas domei

Par SIA „Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Ventspils pilsētas domes (turpmāk – Dome) vēstuli, kurā KP tiek lūgta sniegt atzinumu par Ventspils pilsētas pašvaldības (turpmāk - Pašvaldība) līdzdalības kapitālsabiedrībā SIA “Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja” (turpmāk – Kapitālsabiedrība) izvērtējumu (turpmāk - Izvērtējums). Pašvaldības vēstulei pievienota arī biedrības “Latvijas Rakstnieku savienība” 24.10.2020. vēstule Nr.31/1.7., kā arī KP ir saņēmusi biedrības “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk - LTRK) viedokli par Pašvaldības līdzdalību Kapitālsabiedrībā.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība, kurā Pašvaldībai pieder 33,33% kapitāldaļas¹, ir vienīgā kultūras institūcija Latvijā, kura darbojas Latvijas literatūras pazīstamības, prestiža kāpināšanas Latvijā un iekļaušanas starptautiskā apritē jomā, tai skaitā Latvijas literatūras eksporta jomā, ir uzkrājusi profesionālu pieredzi un informāciju un izveidojusi starptautiskus kontaktus literatūras jomā un zīmolu. Kapitālsabiedrība saskaņā ar Kultūras institūciju likumu pilda kultūras institūcijas funkcijas, proti, Kapitālsabiedrības darbības pamatmērķis ir kultūras vērtību radīšana, izplatīšana un saglabāšana.

No Izvērtējuma satura secināms, ka Kapitālsabiedrība veic turpmāk norādītos valsts pārvaldes uzdevumus:

- 1) nodrošina literāro radošo rezidenču programmas darbību Kapitālsabiedrības apsaimniekotajās telpās Rakstnieku mājā Ventspilī, Annas ielā 13;
- 2) nodrošina Rakstnieku mājas radošo rezidentu iesaisti publisku literāro pasākumu norisēs Rakstnieku mājā, kā arī citas publiskās kultūras telpās;
- 3) nodrošina Rakstnieku mājas iekļaušanos starptautiskā apritē, sadarbojoties ar līdzīga profila centriem Eiropā un pasaulē;
- 4) organizē un īsteno Latvijas literatūras, tostarp arī bērnu grāmatu, sasniegumu profesionālus novērtēšanas procesus un apbalvošanas pasākumus;

¹ Pārējie Kapitālsabiedrības kapitāldaļu turētāji ir Kultūras ministrija (33,33%) un fiziska persona (33,33%)

5) nodrošina Latvijas literatūras eksporta veicināšanu un sadarbību literatūras un grāmatniecības jomā Lielbritānijā un anglofonajās zemēs.

Pašvaldība ir norādījusi, ka Kapitālsabiedrības darbība primāri nav vērsta uz peļņas gūšanu², tās galvenais uzdevums ir nodrošināt kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras pakalpojumu attīstību un pieejamību sabiedrības vajadzībām, lai garantētu latviešu nācijas, tās valodas un kultūras pastāvēšanu.

Pašvaldības ieskatā Kapitālsabiedrības darbība pamatojama ar VPIL 88.panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktus paredzētajiem izņēmumiem, norādot, ka:

- 1) Latvijas tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības grupu – literātu – interešu īstenošanu, lai atbalstītu un radītu apstākļus un atbalsta sistēmu jaunas, kvalitatīvas oriģinālliteratūras un tulkojumu tapšanas jomā Latvijā;
- 2) Rakstnieku māja rada apstākļus un atbalsta sistēmu jaunas kvalitatīvas literatūras tapšanas jomā Latvijā, kas cieši saistīta ar latviešu valodas saglabāšanu un attīstību, kas ir viens no nozīmīgākajiem Latvijas kā nacionālas valsts pastāvēšanas pamatiem;
- 3) Kapitālsabiedrības faktiskā atrašanās vieta Ventspils vecpilsētā, vēsturiskajā pilsētas rātsnama ēkā veicina un uztur aktīvu literāro vidi pilsētas un visa reģiona kultūras dzīvē. Pašvaldībai ir svarīgi arī turpmāk saglabāt Rakstnieku māju kā unikālu kultūrvēsturiskā mantojuma daļu.

KP konstatē, ka atbilstoši VPIL 88.panta otrajai daļai par Kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem ir saņemti atzinumi no komersantus pārstāvošām biedrībām. Biedrība “Latvijas Rakstnieku savienība” ir paudusi atbalstu Kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem un norādījusi uz Kapitālsabiedrības būtisko lomu gan latviešu literatūras eksporta, gan arī literāro procesu Latvijā veicināšanā.

Savukārt biedrība “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” ir norādījusi, ka tās ieskatā pašvaldība pirmšķietami ar savu līdzdalību Kapitālsabiedrībā nodrošina pakalpojumus, kas ir svarīgi Pašvaldības administratīvās teritorijas un valsts attīstībai, un tās līdzdalība Kapitālsabiedrībā jāsaglabā.

Attiecībā uz Kapitālsabiedrības pamatdarbības segmentu, kas skar rezidenču programmu, starptautiskās sadarbības, kultūras un literāro pasākumu norišu veicināšanu un nodrošināšanu, kā arī grāmatniecības profesionālo novērtēšanu, KP secina, ka Kapitālsabiedrības sniegtie pakalpojumi ir atzīstami par atbilstošiem VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktam, proti, Kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek sniegti stratēģiski svarīgi pakalpojumi, kurus saskaņā ar Izvērtējumā norādīto informāciju ir spējīga nodrošināt tikai Kapitālsabiedrība.

Attiecībā uz Kapitālsabiedrības pamatdarbības segmentu, kas skar Latvijas literatūras eksporta un starptautiskās sadarbības grāmatniecībā veicināšanu, Izvērtējumā norādīts, ka pēdējo piecu gadu laikā Kapitālsabiedrība ir kļuvusi par vadošo organizāciju Latvijas literatūras un grāmatniecības eksporta jomā.

KP norāda, ka noteiktos gadījumos arī privātie tirgus dalībnieki ir spējīgi nodrošināt stratēģiski svarīgu pakalpojumu sniegšanu, līdz ar to, lai varētu konstatēt VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto izņēmumu, publiskajai personai ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī veikt ekonomisko izvērtējumu, lai pamatotu, ka citā veidā publiskā persona nespēj efektīvi realizēt savas funkcijas.

Latvijā darbojas vairāki privātie tirgus dalībnieki, kas sniedz eksporta veicināšanas starptautiskajā tirgū pakalpojumu, līdz ar to KP aicina Pašvaldību izsvērt, vai atsevišķus šī segmenta pakalpojumus, piemēram, dalības organizēšanu starptautiskajās izstādēs, nav iespējams nodot privātajiem pakalpojumu sniedzējiem.

Ņemot vērā, ka KP ir konstatējusi VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto priekšnoteikums, kā arī to, ka VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktie priekšnoteikumi nav kumulatīvi, KP izskatāmajā gadījumā nevērtēs pārējo divu priekšnoteikumu pastāvēšanu.

Apkopojot iepriekšminēto, tā kā Kapitālsabiedrības sniegtie pamatpakalpojumi atbilst VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktam, proti, tiek sniegti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi

² Kapitālsabiedrības darbību nodrošina ikgadēja valsts budžeta dotācija (2020.gadā – 513 397 euro), kā arī Ventspils pilsētas pašvaldības ieguldījums, nododot Kapitālsabiedrības lietošanā vēsturisko rātsnama ēku Ventspilī, Annas ielā 13, un veicot ēkas infrastruktūras uzturēšanu un uzlabošanu.

pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai, KP nav iebildumu pret Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā. Vienlaikus KP aicina Pašvaldību vērtēt iespēju atsevišķus eksporta veicināšanas pakalpojumus nodot privātajiem tirgus dalībniekiem.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis